

ALUMINIJ

8

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

AVGUST 2011

XXX

Uprava str. 4

Ponovni zagon zadnje elektrolizne peči str. 5

Ambulanta str. 8

Po poklicu sem str. 9

**Intervju z Janezom Kiseljakom
in Venčeslavom Škrgetom** str. 10–15

**Reportaža –
Športna dvorana Kidričevo** str. 18–19

Kuhajmo skupaj str. 22

Umetnost str. 23

NK Aluminij str. 23–24

Zdravje str. 25–26

179

Iz vsebine

4 Uprava

5 Ponovni zagon zadnje elektrolizne peči

6 Novo delovno okolje

7 Praktikanti

8 Ambulanta

9 Po poklicu sem

10-15 Intervju

16 Fotografije meseca

17 Postanek

18-19 Reportaža

20-21 Fotoreportaža

22 Kuhajmo skupaj

23 Umetnost

23-24 NK Aluminij

25-26 Zdravje

27 Križanka

Naslovnica: Zagon zadnje elektrolizne peči

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: darko.ferlinc@talum.si. Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Aleksandra Jelušič, članice, ter Srdan Mohorič, član. Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Darko Ferlinc. Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

Letos ni ležernosti

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

Življenje poleti teče nekoliko bolj ležerno kot ponavadi. Vsaj moralo bi. Čas dopustov, počitnic, čas sproščenega poležavanja na plaži ali aktivnega preživljanja dopusta. Kakor koli, kar pač komu ustreza. Poleti ni velikih dogodkov v politiki. Parlamenti, vlade in drugi gredo na dopuste. Ponavadi prav avgusta. In ker novinarji takrat nimajo kaj pisati ali o čem poročati, pravijo temu času čas kislih kumaric.

Letos pa je popolnoma drugače. Na vseh ravneh.

Stresla se je Amerika, ko so ji znižali bonitetno oceno z AAA na AA+. Zaradi tega so se stresle vse borze na svetu. Padati so začele vrednosti delnic in borznih indeksov.

Tudi Evropa se utaplja v (pre)-zadolžitveni krizi. Sredi avgusta sta se morala sestati Merklova in Sarkozy.

Posledično se trese tudi Slovenija. Toda ne trese se le zaradi svetovnih in evropskih zahodnjaških problemov, ampak si jih dela tudi sama. Odstopila je še ena ministrica. Parlament bo moral predčasno s počitnic, da bodo poslanci lahko uradno izvedeli, da je odstopila. Predsednik

vlade bo tako počasi ostal brez vseh ministrov in na koncu najbrž tudi brez samega sebe. In pozornost se ponovno usmerja v politične igre, namesto da bi politika reševala probleme gospodarstva.

V Talumu pa smo medtem zagrnali zadnjo elektrolizno peč. Po številki sicer predzadnjo, 179. Tako po dveh letih obratuje spet vseh 160 peči in elektroliza dela s polno zmogljivostjo. Skupini delavcev iz Strojnega vzdrževanja in iz elektrolize sta opravili veliko delo. Mislim, da bi se jim bilo treba posebej zahvaliti.

Tokratni intervju je malo drugačen kot ponavadi. Enaka vprašanja smo postavili predsednikoma obeh svetov, Sveta delavcev in Sveta zaposlenih. Vsak na svoj način razmišljata o delovanju Taluma, delavcih, možnostih soodločanja.

V začetku avgusta je na haldi, v okviru sedaj že utečenega ptujskega umetniškega festivala Art Stays, nastal napis HELP US (Pomagajte nam). O tem v tej številki piše tudi umetniški vodja festivala, akademski slikar Jernej Forbici. Napis je tako velik, da so ga posneli z letala. In nastale so tri umetniške fotografije. Neka-

teri so dogodek morda napačno razumeli. Kot da je nekdo želel protestirati proti haldi ali Talumu. Umetnik je želel le poiskati primerno velik prostor za ta napis. In na haldi ga je prav gotovo našel. Sprva so mislili napis »izkositi« nekje pri ptujskih termah, pa niso dobili privolitve. Zato so se obrnili na nas in prosili, ga lahko izvedejo na haldi. »Pomagajte nam« je klic umetnikov, ki so sodelovali na letošnjem Art Staysu. Šlo je za denar, ki so ga organizatorji festivala pričakovali od občine Ptuj in ga niso dobili. Morda bodo pogodbo z županom podpisali v naslednjih dneh. Mediji so že pisali o zelo mačehovskem odnosu do »ptujskega poletja«, ki ga »gor držita« festival Art Stays in Arsana, edina, ki zares ponujata kakovostne prireditve. Tako bo tudi prihodnje leto, ko bo tudi Ptuj ena od prestolnic evropske kulture. Upamo, da vsega denarja ne bo pobralo kurentovanje. Šlo je torej za pomoč umetnikom. In zdi se mi, da smo lahko veseli, da ja ta napis nastal prav na naši haldi. Vse skupaj je celo kot neke vrste simbioza med umetnostjo in proizvodnjo.

»Skupini delavcev iz Strojnega vzdrževanja in iz elektrolize sta opravili veliko delo.«

Moje prvo četrletje je mimo

Marko Drobnič

MARKO DROBNIČ
FOTO: DARKO FERLINC

Poletje se počasi preveša v jesen, dnevi se krajšajo. Krajša in zmanjšuje se tudi moj čas, ki ni namenjen delu v tovarni ali povezan z njim. Mimo je četrletje mojega dela na sedanjem delovnem mestu. Vsak začetek, naj bo tukaj ali kjer koli drugje, je težak in naporen. Ne glede na to, da sem bil na svoje sedanje delo vseeno vsaj malo pripravljen, pa se je moj način življenja zelo spremenil. Ob vseh spremembah je najpomembnejša ta, da rasteta tudi moja želja in energija za sledenje ciljem, ki smo si jih zadali. A ti niso preprosto dosegljivi, potrebnega bo veliko truda vseh, da jih dosežemo. Neambicioznih ciljev si zato, da bi jih zlahka dosegali, ne bomo zastavljali. Nismo zato tukaj! 140.000 ton prodaje do leta 2013 je cilj, ki je po moji oceni uresničljiv. Le verjeti moramo vanj in v tej smeri tudi graditi. Vsi skupaj.

Jesen bo dolga in naporna. Čaka nas prepričevanje lastnikov o tem, kakšen strateški položaj v našem okolju in Sloveniji zavzemamo. Večina tega prepričevanja je povezanega z doseganjem konkurenčnih pogojev za oskr-

bo z električno energijo, ki predstavlja največji delež v strukturi stroškovne cene proizvodnje primarnega aluminija. Ta aluminij je še vedno osnova za proizvodnjo večine naših izdelkov. Septembra bomo začeli pripravljati poslovne načrte za drugo leto, ki bodo prvič narejeni za vsako hčerinsko družbo posebej in skupino Talum kot celoto. Osredotočili se bomo na prodajne in razvojne aktivnosti na področju trženja in razvoja izdelkov in storitev. Pripravili bomo akcijski strateški poslovni načrt skupine Talum za obdobje naslednjih treh do petih let s smernicami za srednjeročni obstoj in razvoj.

Moje drugo četrletje se je julija že začelo. Čas postaja zame vedno manj pomemben. Ne samo zato, ker ga kronično zmanjkuje, ampak zato, ker postajajo pomembnejša dejanja za uresničevanje zastavljenih ciljev. Osebnih in skupnih. Verjamem, da je tako pri mnogih izmed vas. Ne glede na to pa si vzemite čas tudi zase in za svoje prijatelje. Potem bo lažje uresničevati naše skupne cilje v tovarni. □

Sami iščemo najboljše možnosti

Mag. Franc Visenjak

MAG. FRANC VISENJAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

Zdi se mi, da v našem glasilu tudi v počitniških mesecih ne morem napisati česa takšnega, kar se ne bi tikalo mojega dela. Res je, da so dopusti in da ljudje odhajajo v različne kraje, da menjajo okolje in si naberejo novih moči. Pri čemer je treba napisati: kdor lahko.

Toda v zraku je tudi v teh počitniških dneh ogromno strahu, ki ga povzročajo predvsem mediji. Pri tem mislim na vse teme, pa naj bodo politične ali ozko strokovne. Notranje politično dogajanje bi še nekako lahko razumeli, ker je pri nas že vse razumljivo in politike ne jemljemo kot stroke. Tudi ljudi, ki se ukvarjajo s politikom, ne jemljemo, kot da so strokovnjaki. Toda tudi politika je stroka, tudi vodenje države je stroka in sposobnost. Mi, javnost, se tega premalo zavedamo. Ker je tako, prehitro sklepamo,

postanemo indiferentni ali pa smo prepričani, da je resnica samo ena. Nobena izmed teh možnosti ni ustvarjalna. V takem stanju pa samo strah najde svojo moč.

Podobno se ustvarjajo veliki strahovi v svetovni ekonomiji. Veliki pretresi na borzah, velike izgube na delniških trgih rušijo pričakovanja ljudi, ki so vložili denar v delnice. Toda vse to ima ozadje v pretiranih zasluhkih, v pohlepu po imeti vedno več. Tudi te novice se dotikajo nas vseh, nas ne pomirjajo, ampak dražijo.

A vse to je zdaj nepomembno, v naše glasilo moram napisati nekaj o Talumu.

Avgusta smo imeli skupščino, in to brez konflikta z lastniki, ki bi videli drugo smer tovarne, kot jo imamo zdaj. Res je, da je bila umaknjena točka o neizplačilu dobička iz leta 2008. Pri tem smo morali razumeti lastnike, ki so te dividende že vzeli kot denar, ki je njihov. Vendar je lanskoletni dobiček, čeprav majhen, ostal v podjetju. Tako poslovanje Taluma ostaja nam, da sami iščemo najboljše možnosti, da podjetje ostane v vrtincu vseh strahov, ki nas obdajajo. Srečo imamo, da je v tovarni vedno več iskalcev poti. S tem se strahovi porazdelijo in tudi pomanjšajo. □

PROIZVODNJA

Zagon zadnje obnovljene elektrolizne peči

V pogonu 160 elektroliznih peči – zadnja je bila peč št. 179.

Odločitev na začetku gospodarske krize, da izklopimo polovico hale C, se je pokazala kot pravilna, je pa pri marsikom vzbujala dvom in tudi bojazen. Dvom je postal bistveno manjši septembra 2010, ko smo začeli pospešeno obnavljati elektrolizne peči (do takrat smo jih obnavljali samo z lastnim kadrom).

IVAN OGRINC

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Tempo obnove, ena elektrolizna peč na teden, je v Strojnem vzdrževanju zahtevala prilagojeno organizacijo, še posebej v skupinah za obnovo elektroliznih peči in pri varilcih. Skupini smo številčno okrepili in si pomagali tudi z najetimi delavci, da smo lahko sledili zahtevani dinamiki. Januarja 2011 smo ponovno zagnali eno peč in dokončali obnovo osmih peči, pri katerih smo pred začetkom intenzivne obnove obnovili jekleni del.

Februarja smo obnovo prekinili in začeli zaganjati že obnovljene elektrolizne peči; zagon je bil končan še isti mesec. Po zagonu 54 peči smo v naslednjih dveh mesecih ponovno zagnali petnajst peči in obnovili še štiri.

Maja smo nadaljevali dinamiko obnove s konca leta 2010. Uspeh ni izostal. Zagnali smo še zadnjo elektrolizno peč, peč št. 179. V hali C po dolgem času spet obratuje vseh 160 elektroliznih peči. Za prispevek Strojnega vzdrževanja pri obnovi elektroliznih peči bi pohvalil vse delavce iz naše organizacijske enote. Pohvala in zahvala pa zlasti veljata vsem delavcem iz skupine za obnovo elektroliznih peči in varilcem, ki so svoje delo opravili še posebej vestno in kakovostno, kar ob omenjeni dinamiki ni bilo niti malo lahko. Potrebni so bili kar veliki napor, delali so sedem dni v tednu, marsikdaj prek rednega delovnega časa ter ob nedeljah in praznikih, da se je zgodilo to, kar se je: da obratuje vseh 160 elektroliznih peči.

Hvala! □

Zasedanje skupščine družbe Talum, d. d.

UPRAVA TALUMA

FOTO: DARKO FERLINC

Dne 4. avgusta 2011 je na sedežu družbe Talum, d. d., potekalo zasedanje skupščine družbe Talum, d. d., Kidričevo. Na skupščini je Uprava delničarje družbe seznanila z Letnim in Konsolidiranim letnim poročilom družbe za leto 2010. Delničarji so odločili, da bilančni dobiček poslovnega leta 2010 v višini 598.056

evrov ostane nerazporejen, ter potrdili in odobrili delo Uprave in Nadzornega sveta s podelitvijo razrešnice za preteklo poslovno leto. Delničarji so na novo določili plačilo članom Nadzornega sveta in se seznanili z zamenjavo člana Nadzornega sveta, ki ga voli Svet delavcev. □

Zasedanje skupščine

Ciril Horvat, Jožef Premzl, Alojz Kopše, Željko Cmrečnjak, Smiljan Sitar, Bruno Skuber, Dušan Tominc

V novem delovnem okolju

V aprilski številki Aluminija smo predstavili tri sodelavke in enega sodelavca, ki so ob reorganizaciji spremenili delovno okolje – odšli iz strokovnih služb v d. o. o. Tokrat predstavljamo sodelavko in dva sodelavca, ki so iz nekdanjih delovnih enot prišli v strokovne službe. O delu in počutju v novem okolju nam je vsak povedal nekaj besed.

LILIJANA DITRIH

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Vesna Masten: Vse novo, vse drugače. Nov družinski član, novo delovno okolje, novi sodelavci, drugačne naloge in odgovornosti ..., samo jaz sem ostala ista Vesna, kot me poznate, le z novim imenom mama in povečano konfekcijsko številko. Marca sem se vrnila s porodniškega dopusta v Ulitke, maja pa sem nepričakovano stopila v novo delovno okolje Kadrovske službe. Po pravici povedano, se še nisem navadila novega delovnega okolja, ki je v primerjavi s proizvodnjo zelo komunikativno zadržano, sem pa prijetno presenečena nad pozitivnim pristopom sodelavcev v Kadrovske službi, ki mi pomagajo pri opravljanju novih nalog. Delo, ki ga sedaj opravljam, je čisto drugačno od tistega, ki sem ga opravljal prej. Težko bi pisala o delu, saj še nisem prevzela vseh zadolžitvev, bom pa, kakor me poznate, še naprej človek dejanj, vestnega ter doslednega izpolnjevanja delovnih nalog in bom poskrbela, da boste še slišali o dejanjih »pojačane« Kadrovske službe.

Evgen Muhič: V DE Rondelice sem delal 15 let. Pridobil sem si

določene izkušnje pri obvladavanju površinske obdelave in pakiranju rondelic. Delal sem kot operater 1, kar pomeni, da sem bil vodja pakirne linije. Svoje delo sem opravljal z veseljem. Ker je to delo dokaj enolično, ga opravljaš rutinsko (jaz pravim, da obstaneš). Hotel sem nekaj novega, nekaj, kar bi mi naredilo delovne dni zanimivejše. Izziv mi je bilo sprejeti delo v Informatiki. To delo je popolnoma drugačno od prejšnjega, saj si ves dan razpet med sedaj d. o. o.-ji in pisarno. Spoznaš mnogo ljudi in nisi vedno na istem mestu, delo pa zahteva enako odgovornost in predanost. Pohvaliti pa moram še sodelavce, saj so na obeh delovnih mestih brez konkurence. Mislim, da bi moral vsak delavec vsaj po desetih letih zamenjati svoje delovno mesto (da ne obstane).

Venčeslav Škerget: Prosto delovno mesto, ponujena možnost in sprejeti izziv so me pred dobrim letom in pol pripeljali v Kadrovske službe. Odločitev o zamenjavi delovnega okolja je bila po eni strani težka, po drugi pa tudi ne. Saj zapustiti okolje, kjer si 18 let opravljal delo, ki te je veseli-

lo, in kjer si se razumel s sodelavci, ni lahko. A takratna situacija, ko je bila proizvodnja prepolovljena in je vladala nekakšna negotovost, je pripomogla k temu, da sem sprejel ponujeno možnost, ki se ti po drugi strani ne ponudi vsak dan, in s tem izziv, da se preizkusim še v čem drugem. Tako sem pristal v »ženskem svetu«, kjer se vse vrti drugače kot pri moških. Med pogovori na malici ni več na sporedu športa, »žensk«, ampak otroci,

kuhanje ipd. Mislim, da smo se kar hitro navadili drug na drugega. Ne vem, kdo se je bolj spremenil. Delo, ki ga sedaj opravljam, se razlikuje od prejšnjega, tako po vsebini, obsegu, zahtevnosti kot po dinamiki, najbolj pa po tem, da sem prej imel opravka s proizvodi, sedaj pa z ljudmi. Ampak z dobro voljo in vsakodnevnim učenjem ob strokovni podpori sodelavcev se da vse uresničiti. Kot pravi pregovor: kjer je volja, tam je pot. ▣

Venčeslav Škerget

Vesna Masten

Evgen Muhič

Na praksi

Predvsem julija in avgusta se nam v delovnih okoljih pridružijo mladi obrazi naših študentov in drugih mladih, ki pridejo k nam na prakso. Simon je bil v svoji izjavi »po moško« kratek, dekleta pa so o tem, kaj študirajo, kaj počnejo pri nas, povedala več.

LILIJANA DITRIH
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Monika Rebernišek

Simon Strmšek

Barbara Feguš

Simon Strmšek (študent): Sem študent Naravoslovnotehniške fakultete v Ljubljani, študiram na oddelku za materiale in metalurgijo, in sicer smer metalurgija. Letos sem končal 4. letnik. V Talumu sem na praksi že četrtič, tokrat v družbi Talum Aluminij, d. o. o. Prakso izkoristim za nabiranje novih izkušenj, predvsem pa praktičnega znanja, ki ga ne moreš dobiti v šolskih klopeh, ampak samo na mestu samem v industriji. To znanje mi potem velikokrat koristi pri študiju. Praksa je vedno zanimiva in jo z veseljem opravljam, saj je postala že moj poletni običaj. Ob tem bi lepo pozdravil sodelavce povsod tam, kjer sem v preteklih letih opravljal prakso.

Monika Rebernišek: Sem študentka tretjega letnika praktične matematike na Fakulteti za matematiko in fiziko v Ljubljani. V skladu s študijskimi zahtevami moram opraviti delovno prakso. Ker je moj oče zaposlen v družbi Talum Livarna, d. o. o., sem ga prosila, naj povpraša o možnosti opravljanja prakse. Na moje veselje so mi prošnjo odobrili, saj vemo, kako je v današnjih časih težko priti do prakse, kaj šele do zaposlitve. Tako jo sedaj opravljam v Informatiki.

Na začetku strokovne prakse sem od vodje te službe, gospe Pišek, izvedela nekaj o zgodovini podjetja, kaj se je v podjetju dogajalo nekaj let nazaj in danes. Spoznala sem tudi organizacijo v službi za informatiko in njeno funkcijo v podjetju. Veliko informacij sem izvedela od svojega mentorja, gospoda Vrbnjaka, in drugih sodelavcev. Ena od nalog službe za informatiko je priprava računalnikov za uporabnike. Prav zaradi tega pomagam pri nameščanju računalnikov. V okviru študijskih zahtev je treba prakso uspešno zagovoriti, zato se seznanjam s postopkom, kako iz informacijskega sistema Baan s paketi za prenos prenašajo podatke v strežnik SQL. Ti podatki kasneje služijo za izdelavo tako imenovanih kock in poročil.

S sodelavci sem zelo zadovoljna, saj se odlično razumemo. Ob težavah so mi vsi pripravljeni pomagati. Ob tej priložnosti se zahvaljujem družbi Talum in vsem, ki so mi omogočili oprav-

ljanje prakse. Posebna zahvala pa gre celotni Informatiki za prijeten sprejem in njihovo pomoč.

Nataša Vek in Andreja Rožman: Sva Nataša, dijakinja Gimnazije Ptuj, in Andreja, bodoča študentka Fakultete za farmacijo v Ljubljani. V Talumu Inštitutu sva tri tedne opravljali počitniško delo, pri čemer sva se seznanili z vrsto novih postopkov, ki potekajo v tem delu tovarne. Nekaj od teh postopkov sva poznali že od prej, saj smo tudi v gimnaziji, pri pouku kemije opravljali takšne ali drugačne poskuse. Tukaj sva svoje znanje izpopolnili in se seznanili še z različnimi postopki, s katerimi sva se srečali prvič. Pomagali sva pri pripravi elektrolitskih kopeli, določevanju pH-ja, pripravi različnih vzorcev za sejnalno analizo, titriranju, pipetiranju ter pomivanju laboratorijskega pribora in čiščenju laboratorija.

Zaposleni v laboratoriju so nama prijazno zaupali delovne izkušnje in delili z nama delček svojega znanja. V Talumu sva se počutili odlično. Delo v laboratoriju naju je navdušilo, saj se obe zanimava za naravoslovje in vse, kar je povezano z njim. Delo je bilo izredno zanimivo, zabavno in seveda tudi poučno.

Barbara Feguš: Končujem zadnji letnik na EPF-u, smer management in organizacija poslovanja. Naslov moje diplomske naloge je Izboljšanje poslovnega procesa, ki se nanaša na proizvodnjo aluminijastih drog. V Talumu Livarni opravljam obvezno prakso pod budnim očesom tehnologa Mateja Ernecla. Tudi drugi zaposleni mi priskočijo na pomoč pri raziskovanju in pojasnjevanju procesa. Vsem se iskreno zahvaljujem za trud in potrpežljivost. Vesela sem, da ste mi omogočili spoznati proces proizvodnje aluminijastih drog, saj je na podlagi empiričnega dela spoznavanja proizvodnje bistveno lažje dokončati diplomsko delo. □

Sanjska ambulanta

Že nekaj časa sem pričakovala obisk novega urednika Aluminija. Ne zaradi zdravstvenih težav, ampak »poslovno«. In se je zgodilo. Telefonski klic v ambulanto med dopustom, preverjam, kaj se dogaja, ali so v času odsotnosti nastale kakšne težave ... Sestra Marinka pa: »Vse ok, samo ... Gospod Ferlinc bi se rad z vami pogovoril.«

ANDREA MARGAN, dr. med.
FOTO: SRDAN MOHORIC

Ambulanta je že vrsto let je del »fabrike« in na neki način tudi en obrat, zato naj bi s sestro Marinko napisali članek o ambulanti, njeni zgodovini, našem delu ...

Zgodovina ambulante? Je sploh še kdo zaposlen v Talumu, ki bi se spominjal začetkov? Res da je sestra Marinka »duša in legenda« naše ambulante (to je njeno prvo in edino delovno mesto!), ampak vsega se tudi ona ne spomni. Mogoče bi nam lahko pomagali upokojenci? Sestra Malčka (tako smo vsi klicali sestro Amalijo Černezel) je bila »strah in trepet« ambulante v časih, ko sem se komaj dobro »rešila« plenice.

Moje pomnjenje zgodovine ambulante pa sega komaj v leto 1999, takrat sem 13. septembra začela delati v »kazenski ambulanti«, kot so jo v tistih časih imenovali v Zdravstvenem domu. Ne vem, zakaj je imela takšen »sloves« med kolegi, vem samo, da kaj dosti nisem mogla izbirati. Tako se je začela moja pot do ... sanjske ambulante! (Menda še nobeden zdravnik ni bil tako dolgo v obratni ambulanti.) Prostori v »stari sanitarni« res niso bili preveč »šminkerski«, ampak to je bila »moja« prva prava ambulanta, s »pravimi« pacienti, šlo je zares in jaz sem bila več kot zadovoljna. Leta 2000 sem, tudi s pomočjo takratne Talumove uprave, začela specializacijo iz medicine dela, prometa in športa.

Leta 2004 se je obratna ambulanta preselila v nove prostore, lepše in prijaznejše tako za naju

dve kot tudi za paciente. Še »sveža specialistka« sem začela delati v novi, tokrat res »šminkerski« ambulanti.

Poleg preselitve je delo v ambulanti bistveno zaznamovalo še obvezno naročanje pacientov, ki ga je zahteval ZZZS. V začetku je bilo nekaj težav, dokler se zaposleni v Talumu niso navadili, da v primerjavi z »zunanjimi« pacienti nimajo več prednost pri hitrejši obravnavi. Tudi sama sem glede naročanja imela pomisleke, vendar se je v praksi izkazalo, da so bili odveč. Mislim, da nama s sestro Marinko uspeva, da se drživa urnika naročanja. Seveda so možni zamiki, pa vendar ne več kot 20 minut, in še to v izjemnih okoliščinah, kot so urgentni primeri ali nabito polna ambulanta nenaročenih pacientov, ki pridejo na pregled pred 9. uro jutraj.

Kako opisati naše delo? Mislim, da vsi veste, kaj naj bi delala medicinska sestra in kaj zdravnik. Tisto, kar je nekoliko težje opisati, pa je, s kakšnim občutkom delata. Z Marinko sva idealen tim, je moja desna roka, včasih tudi polovica možganov. Tudi zaradi nje lahko delam tako, kot delam. Ko je Marinka tam, vem, da bodo stvari rešljive tudi takrat, ko me ni. Zato pacientom pogosto rečem, naj se v času moje odsotnosti posvetujejo z Marinko. Marinka dobro ve, kako odreagiram, in to je za mene kot zdravnico zelo pomembno. Občutek, da ji lahko zaupam.

Marinka Erlač in Andrea Margan

Smo obrat ali nismo, če smo obratna ambulanta? Beseda obrat mi zveni odtujeno, obrat kot prostor, kamor prideš, narediš svoje in potem tudi odideš, prostor, na katerem ne vplivaš na proces. Upam, da nismo takšen obrat, pa čeprav sva z Marinko postali del »fabrike«. Ampak to sva midve osebno in ne ambulanta kot obrat. Je najin občutek pripadnosti naši »mali« skupnosti, katere ime je Talum, in na to sva ponosni, toliko bolj, ko vidiva, da to zaznavajo tudi najini »uporabniki« (kako birokratsko se sliši »uporabnik

zdravstvenih storitev«!). Tako vsi skupaj gradimo in negujemo občutek skupnosti in medsebojnega spoštovanja, to je pozitivna energija, ki se pretaka.

Da pa ne bi bilo vedno vse preveč resno, se s sestro Marinko trudiva ustvariti sproščeno vzdušje, čim bolj pristno in domače, vendar ne na račun strokovnosti. Pri tem naju vodi misel, da za posameznika noben obisk ambulante ni lahek. »Pripeljejo« ga strahovi, pričakovanja, upi, včasih tudi brezupi, in ker smo pod kožo vsi enaki in v stiski ranljivi, želiva obisk narediti lažji in pri-

jetnejši. Zato tudi ne nosim bele halje ali pa le izjemoma. Bela barva se mi zdi neosebna, sterilna, nezaupljiva. Mogoče res zbuja spoštovanje, vendar mislim, da je bolj pomembno razbiti strah pred nedotakljivostjo in odtujenostjo zdravnika in s tem tudi strah pred boleznijo, kot pa si pridobiti »ugled bele halje«. Tudi zato, ker sama ne verjamem v »bogove v belem«. Obstaja samo človek, ki me v nekem trenutku potrebuje, in pomembno je, da se čuti sprejet v svoji negotovosti.

Tudi z računalnikom se borim.

Oziroma proti njemu. Kljub vsem prednostim, ki jih ponuja, se še vedno nisem prepričala, da s tem prispevam k boljši medicini, vsaj ne v naših »splošnih« ambulantah. Imam občutek, da se bom takrat, ko me bodo dokončno prisilili, da ga uporabljam, bolj ubadala s tipkovnico kot pa s človekom.

To je bil le del moje poti do sanjske ambulante. Večino te poti ste zaznamovali vsi tisti, ki ste kdaj obiskali obratno ambulanto zaradi bolezni, zdravja, dobre ali slabe volje ... ▣

PO POKLICU SEM

Medicinska sestra

MARINKA ERLAČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Po končani srednji šoli sem se zaposlila v obratni ambulanti v Talumu, d. d., v Kidričevem (takratni Tovarni glinice in aluminijske). Delati sem začela kot medicinska sestra v izmeni še v takratni stari ambulanti v tovarni. Takrat nas je bilo zaposlenih deset, od tega štiri sestre v izmeni, tri sestre dopoldan, dva zdravnika in ena čistilka. Opravljali smo kurativne in preventivne obdobje pregleda delavcev.

Med delom v izmeni zaradi izredno veliko poškodb sem si pridobila dovolj izkušenj, ki jih uporabljam še danes. V tovarni se je postopoma začelo zmanjševati število delavcev in s tem tudi število poškodb, zaradi katerih je bilo potrebno izmensko delo, deloma tudi zaradi bolj učinkovite službe varstva pri delu. In tako je bilo leta 1993 izmensko delo v obratni ambulanti ukinjeno. Večina sester je bila prerazporejena v Zdravstveni dom Ptuj, le jaz sem ostala v ambulanti v dopoldanski izmeni.

Zaradi želje po pridobivanju več znanja sem se že leta 1984 odločila za podiplomski študij iz medicine dela, prometa in športa in ga leta 1986 tudi končala.

V času moje zaposlitve v obratni ambulanti se je zamenjalo veliko zdravnikov. Nekateri žal niso ostali dalj časa, kot da je bila to nekakšna kazenska ambulanta. Tudi sama sem dobila vabilo za delo v dispanzerju za medicino dela v Zdravstvenem domu Ptuj, a sem se odločila ostati v obratni ambulanti. Ni mi žal, še posebno ne po prihodu zdravnice Andree. Zaradi njene sproščenosti, humorja in delovnega elana sva se odlično ujeli in kljub povečani delovni obremenitvi, ki naju pesti, sva ohranili sproščen odnos do pacientov.

In tudi težko pričakovano novo ambulanto sva dočakali leta 2004. Super ambulanta, velika, prostorna, z veliko naravne svetlobe, česar v stari ambulanti nisva imeli.

Najlepši del poklica medicinske sestre je, če izhajam iz svojih izkušenj, da se ti to, kar narediš pri tem našem delu drugim, tudi vrača. Vedno znova se ti pač povrne. Mislim, da je največ, kar ti ta poklic lahko da, nasmejan, zadovoljen pacient, ki ti reče: »Hvala, nikoli ne bom pozabil!« ▣

Marinka Erlač

Delavska predsednika

DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Janez Kiseljak
predsednik Sveta zaposlenih
(SZ)

Venčeslav Škrget
predsednik Sveta delavcev
(SD)

Najprej se, prosim, predstavi: kdaj si prišel v tovarno, kaj je bila tvoja prva zadolžitev, kje je bilo to, katera dela si še opravljal?

J. K.: V TGA sem prišel avgusta 1977 s poklicem strojnega tehnika in sklenil delovno razmerje v TOZD Proizvodnja aluminija. Po končani srednji šoli sem moral opraviti pripravništvo, ki je trajalo leto dni. V tem času sem spoznaval delo v elektrolizah, livarni in drugih obratih, ki so bili vezani na tehnološki postopek pridobivanja aluminija. Prvo moje delo, ki je trajalo deset dni, je bilo delo surovinarja v halah A in B. V tem obdobju nas je prišlo delat veliko sovrstnikov, zato je bilo dogajanje na delu pestro in predvsem zanimivo. Drugo polovico pripravništva sem končal v Tehničnem razvoju, ki je bil v prostorih stikalnice, kjer sem opravljal konstruktorska dela. Moj izdelek je bil pnevmatska miza za izbijanje drogov anodnih klinov. Z manjšimi predelavami je bila celo nekaj časa v uporabi. Na tem delovnem mestu sem ostal tudi po odsluženju vojske. Delovno mesto je bilo zanimivo tudi zaradi prijetnih sodelavcev: šefinje gospe Baničeve, Ercegoviča, Ferlinca, Erbusa, Mohoriča ... Moja prioriteta so bila tehnološka vozila, pri čemer sem največ sodeloval prav z Mohoričem, opravljal pa sem še dela nadzornika vzdrževanja vozil, tehnologa za vozila in vodje vzdrževanja vozil.

V. Š.: Prihajam iz Lovrenca iz družine, ki je že dobrih petdeset let povezana z podjetjem TGA oziroma Talumom. Tovarna je v nekem obdobju dajala zaposlitev petim članom družine. Danes sta v podjetju poleg mene zaposlena še dva brata.

Kot štipendist TGA-ja sem podjetje začel spoznavati v času opravljanja počitniške prakse, ki sem jo opravljal v takratni stari livarni, elektrolizi B, pri anodni masi in v zalivalnici, ki je bila takrat še majhen obrat med obema elektrolizama. V podjetju pa sem se zaposlil 5. avgusta 1986, po končani srednji metalurški šoli, z matično številko 7000. Ker je bil to še čas usmerjenega izobraževanja, ko je bilo treba po končanem šolanju opraviti pri-

»Svet zaposlenih ne odloča o zadevah, saj se z njimi le seznanja. Po tej plati daje vtis, da ni zelo pomemben, vendar je povezovalna funkcija znotraj skupine Talum v danih razmerah zelo pomembna.« (J. K.)

pravništvo, sem bil najprej razporejen na pripravniška dela srednje strokovnosti, ki sem jih opravljal pod mentorstvom gospoda Vajde. Spomnim se, da je, bila moja prva plača 12.352 dinarjev oziroma 340 takratnih nemških mark. Razporejen sem bil v TOZD Proizvodnja aluminija v obrat Elektroliza A v dnevno izmeno. Tam sem spoznal vsa dela, povezana s proizvodnjo aluminija, ki so bila vse prej kot lahka. Zame najtežje delo je bilo prav gotovo zamenjava anodnih klinov. Ni bilo naključje, da so takrat imeli »klinarji« poseben status.

Po opravljenem pripravništvu in odsluženem vojaškem roku sem se vrnil nazaj v elektrolizo A, kjer sem kratek čas opravljal dela elektrolizerja, nakar sem bil v času modernizacije proizvodnje

leta 1987 prezaposen v takratno Anodno maso, kjer sem opravljal dela vodje izmene. To je bil čas prehoda s Söderbergove mase na predpečene anode.

Leta 1990 je en korak vse skupaj obrnil na glavo. Po rehabilitaciji sem se zaposlil v pripravi proizvodnje anod kot planer proizvodnje in surovin. Takrat si še lahko opravil svoje delo, če si imel svinčnik, radirko, ravnilo in kakšen zvezek. S časom so prišli računalniki, z njimi pa vedno nove naloge in polne omare dokumentacije.

Kaj pa danes?

J. K.: Po reorganizaciji Taluma smo se manjše skupine združile v OE Servisno vzdrževanje, kjer opravljam tehnološka dela. Delo je še vedno vezano na tehnološ-

ka vozila ter na področje kompresorjev, reduktorjev, hidravlike ...

V. Š.: Od konca leta 2009 sem zaposlen v Kadrovski službi, kjer opravljam dela kadrovskega tehnika. Delo zajema različna opravila, od sprejema in prerazporeditev delavcev, organizacije zdravniških pregledov in usposabljanj za voznike vozil ipd.

Lahko primerjaš tisto prej in to danes?

J. K.: Tehnološki napredek je zelo olajšal delo v proizvodnih obratih, predvsem ko pomislim na dela elektrolizerjev v prahu, dimu, sajah ... Včasih je bilo potrebnih veliko improvizacij, danes pa s sodobnimi pripomočki vse opravimo dokončno.

Kljub vsemu nam včasih zmanjka kmečke pameti, da bi nekatere postopke in zamisli izpeljali preprosto in učinkovito.

V. Š.: Obe deli se precej razlikujeta. Prejšnje delo je bilo bolj samostojno, tam sem se ukvarjal predvsem s »proizvodnimi« parametri, za katerimi so se skrivali proizvodi in surovine. Delovnih nalog je bilo več, saj je moje delo poleg dela v pisarni obsegalo tudi posamezne naloge v obratu in skladiščih.

Sedanje delo je bolj vezano na delo v pisarni in je bolj raznoliko, dinamično in zahtevno, saj zajema vsakodnevno »delo« z ljudmi.

Kaj pomeni biti predsednik SZ ali SD zaposlenih?

J. K.: To podobo si še ustvarjam, saj se je izvolitev na to funkcijo zgodila popolnoma spontano. Svet zaposlenih je v Talumu organ, ki ga druga tovrstna podjetja ne poznajo. Ustanovljen je bil z namenom, povezovati in informirati zaposlene v skupini Talum. Seznanjamo se s poslovanjem koncerna in drugimi pomembnimi aktivnostmi, z možnostjo dajanja pripomb in pobud.

V. Š.: Vedeti moramo, da je predsednik vez med zaposlenimi in vodstvom podjetja, kar pomeni v prvi vrsti odgovornost do zaposlenih, da bo znal »udejanjiti« interese, ki jih izražajo prek Sveta delavcev, in obratno, da bodo zaposleni informirani o stanju v podjetju in o vseh pomembnih odločitvah vodstva podjetja.

»Aktivnejšega sodelovanja članov Sveta si želim predvsem v tem, da mi pošiljajo aktualna vprašanja iz svojih okolij; vprašanja potem sam izoblikujem in pošljem na pravi naslov.« (J. K.)

»Svet delavcev se tako v okviru svojih pristojnosti v imenu delavcev pogovarja in dogovarja z vodstvom podjetja o različnih vprašanjih, ki zadevajo kakovost delovnega »življenja« zaposlenih in zadev, predpisanih z zakonodajo.« (v. š.)

Morda bi bilo dobro povedati še, da Svet delavcev deluje le znotraj podjetja Talum, medtem ko Svet zaposlenih združuje zaposlene znotraj podjetij skupine Talum.

SZ ali SD nimata odločevalske vloge. Kakšno vlogo torej ima?

J. K.: Svet zaposlenih ne odloča o zadevah, saj se z njimi le seznanja. Po tej plati daje vtis, da ni zelo pomemben, vendar je povezovalna funkcija znotraj skupine Talum v danih razmerah zelo pomembna. Komunikacija in posredovanje pravih informacij sta sredstvo, ki lahko reši morebitne napetosti in konflikte. Sam sem predstavil nekaj predlogov za uspešnejše delo Sveta zaposlenih, o njih pa bomo razpravljali in usklajevali mnenja po dopustih.

V. Š.: Res je, Svet delavcev nima odločevalske vloge. Njegova naloga je zastopanje interesov delavcev pri sprejemanju pomembnejših upravljalških odločitev vodstva pri notranjem poslovanju podjetja. Svet delavcev se tako v okviru svojih pristojnosti v imenu delavcev pogovarja in dogovarja z vodstvom podjetja o različnih vprašanjih, ki zadevajo kakovost delovnega »življenja« zaposlenih in zadev, predpisanih z zakonodajo.

Ali je povezovalna vloga SZ ali SD dovolj za sodelovanje zaposlenih pri njihovem vplivu na odločitve vodstva družbe?

J. K.: Verjetno samo ta vloga ni dovolj za vplivanje na odločitve družbe, imajo pa delavci prek

tega organa možnost dobiti potrebne informacije, podati svoje predloge in pripombe. Na Svet je bilo naslovljenih nekaj vprašanj, na katera smo prejeli tudi pričakovane odgovore. Moja želja je, da bi zaposleni postavili veliko vprašanj, dali veliko pripomb in pobud, saj bo Svet le tako imel vlogo, ki mu je namenjena. Pri tem me moti premalo interesa zaposlenih po tovrstnem sodelovanju. Ne vidim pa razloga, da predsedniku uprave ne bi zaupali, saj je s svojim neposrednim pristopom pokazal interes za korektno sodelovanje.

V. Š.: Glede na to, da ima Svet delavcev omejeno delovanje – na splošno skrbi predvsem za področje zadovoljevanja osebnih in socialnih potreb delavcev –, prav gotovo ni dovolj. Pri vplivu

na posamezne odločitve vodstva podjetja je zato nepogrešljiv sindikat, ki ima na skrbi druga področja, kot je zadovoljevanje materialnih potreb in potreb po varnosti. Zato oba skupaj laže dosežeta zastavljene cilje.

Smo zaposleni lahko zadovoljni s takim načinom sodelovanja pri »upravljanju« družbe?

J. K.: Vsaj izkoristimo možnost, ki nam je bila ponujena. Lahko bi bilo veliko manj od tega.

V. Š.: Prav gotovo smo lahko zadovoljni, da imamo v podjetju oba predstavnika delavcev, tako sindikat kot Svet delavcev. Kolikšna je njuna učinkovitost pri doseganju svojih ciljev, pa je že drugo vprašanje. Zaposleni od izvoljenih predstavnikov dosti-

krat pričakujejo preveč, vendar moramo vedeti, da ima Svet delavcev omejeno delovanje in da je marsikaj odvisno od pobud in aktivnosti vseh zaposlenih.

Se ti zdi, da dobro delate? So člani SZ ali SD zavzeti za delo v tem »organu«?

J. K.: Začetki so obetavni, dobro delo pa se sodi po rezultatih. Aktivnejšega sodelovanja članov Sveta si želim predvsem v tem, da mi pošiljajo aktualna vprašanja iz svojih okolij; vprašanja potem sam izoblikujem in pošljem na pravi naslov. Odgovore obravnavamo na seji in delavci dobijo povratno informacijo iz zapisnika, ki je objavljen na Talumovem portalu, ali prek člana Sveta iz svojega okolja.

»Zaposleni od izvoljenih predstavnikov dostikrat pričakujejo preveč, vendar moramo vedeti, da ima Svet delavcev omejeno delovanje in da je marsikaj odvisno od pobud in aktivnosti vseh zaposlenih.« (v. š.)

»Talum je sodobna in »lepa« firma, v kateri pa bi bilo treba bolj ceniti delavce in izboljšati odnos vodij do njih.« (J. K.)

V. Š.: Do sedaj smo se člani Sveta delavcev v novi sestavi sestali na ustanovni in dveh rednih sejah ter nekaj posvetovalnih sestankih zaradi dajanja soglasja k »nujnim« zadevam. Velika prednost je, da smo vsi člani zaposleni v isti stavbi, saj se lahko tako hitro sestanemo, če gre za nujne zadeve. Do sedaj smo se člani redno udeleževali sej, na katerih smo konstruktivno razpravljali in vse naše odločitve so bile doslej sprejete soglasno.

Na sejah Sveta zaposlenih SZ ali SD ljudje postavljajo različna vprašanja, največkrat seveda vsakdanja. Ali si zadovoljen z reševanjem teh vprašanj?

J. K.: Imam občutek, da je vprašanj premalo, z odgovori, ki smo jih prejeli, sem zadovoljen, čeprav so pričakovanja včasih drugačna od možnosti rešitve določenega problema v dani gospodarski situaciji.

V. Š.: Na Svet delavcev smo doslej prejeli eno vprašanje zaposlenih v podjetju Talum; za-

devo trenutno še rešujemo. To, da je bilo do zdaj postavljenih malo vprašanj, si najverjetneje lahko razlagamo s tem, da smo »majhen« kolektiv, v katerem se vsi med seboj poznamo in tako sami lažje dobimo odgovor na kakšno vprašanje. Pred reorganizacijo je bilo drugače, takrat so bili zaposleni po celem dvorišču Taluma in Svet delavcev je bil najpreprostejša rešitev za pridobitev odgovora.

Ob tej priložnosti bi vse zaposlene pozval, da vsako vprašanje, predlog ali pobudo v zvezi z delom naslovijo name ali na katerega od članov Sveta delavcev in prav gotovo se bomo potrudili, da dobimo ustrezen odgovor oziroma najdemo primerno rešitev.

Glede na dosedanje izkušnje lahko povem, da še nismo naleteli na zaprta vrata in da so odgovorni pripravljene sodelovati.

Seje SZ ali SD ponavadi potekajo skupaj s člani IO Konference sindikatov Kidričevo SKEI. Kakšno je sodelovanje med sindikatom in SZ ali SD?

J. K.: Konferenca sindikatov Kidričevo SKEI deluje popolnoma samostojno, so pa nekatera področja obravnav, ko imamo skupno sejo, ker je predstavitev poročil skupna, saj s tem prihranimo čas in pri razpravi tako sodeluje širši krog zaposlenih.

V. Š.: Na dosedanjih sejah Sveta delavcev ni bilo predstavnika sindikata. Eden izmed razlogov je ta, da na teh sejah nismo obravnavali zadev, pri katerih bi bila njihova prisotnost nujno potrebna, po drugi strani pa je v sindikatu potekala zamenjava sindikalnih zastopnikov, tako da je novi predsednik nastopil mandat šele junija. Prav gotovo ga bomo vabili na svoje naslednje seje, saj obstajajo področja dela, na katerih se srečujejo interesi in pristojnosti obeh.

Kakšno se ti zdi stanje zadovoljstva v tovarni?

J. K.: Ne ravno rožnato. Zaposleni so nezadovoljni s plačami. Moti jih predvsem to, da je vedno predstavljen nek vzrok, ki ne omogoča višanja plač: cena

električne energije, surovine, gospodarska kriza ...

V. Š.: Mislim, da se zadovoljstvo v podjetju bistveno ne razlikuje od zadovoljstva v drugih podjetjih in sami družbi sploh. Vse dogajanje v politiki in gospodarska kriza se prav gotovo odražata tudi na zadovoljstvu zaposlenih v našem podjetju, ki se kaže predvsem v obliki nemotiviranosti, nezaupanja ipd. Sicer pa bodo stanje zadovoljstva v podjetju bolj natančno pokazali rezultati ankete, ki je bila opravljena pred časom.

S čim so ljudje najbolj zadovoljni oziroma nezadovoljni?

J. K.: Najbolj zadovoljni so, da imajo zaposlitev, redno plačo, pa še kar nekaj ugodnosti. Zelo nezadovoljni so s plačami, saj se vedno primerjamo z najboljšimi v vsem, razen v plačah neposrednih delavcev, kar bi lahko v času zelo uspešnega poslovanja z lahkoto uredili.

V. Š.: Težko je na splošno povedati, s čim so zaposleni bolj zadovoljni in s čim manj, saj ima vsak posameznik svoje kriterije. To, kar je za nekoga vrednota, za drugega ni pomembno. Na splošno bi lahko dejal, da smo v trenutni situaciji lahko zadovoljni, da redno prejemamo plače in da so nam omogočene razne ugodnosti, kot so cepljenje, plavanje ipd., saj moramo vedeti, da večina podjetij takšnih ugodnosti v takšnem obsegu ne pozna.

Predvsem pri zaposlenih z nižjimi dohodki se že nekaj časa pojavlja nezadovoljstvo z višino osebnega dohodka. Če vemo, da so življenjski stroški zmeraj višji, plače v podjetju pa so v času krize zaostale za državnim povprečjem, potem lažje razumemo zahteve po zvišanju. Čeprav krizi še ni videti konca, upam, da se bo stanje v podjetju toliko iz-

»/.../ da se obremenjenost zaposlenih iz leta v leto povečuje, hkrati pa se povečuje tudi njihova starost in z njo povezane težave (zdravstvene, zmanjšana delovna sposobnost ipd.), kar se pri posameznikih že kaže predvsem v obliki stresa.« (V. Š.)

boljšalo, da bo v najkrajšem možnem času mogoč dvig vsaj na raven pred krizo.

Kaj pa pravice zaposlenih? V Sloveniji je kršenje pravic delavk in delavcev postalo že nekakšna folklor. Kakšno se ti zdi stanje na tem področju v Talumu?

J. K.: Pravice zaposlenih v Talumu so v okviru zakonskih določil.

V. Š.: Mislim, da v zadnjem obdobju v podjetju ni bilo večjih kršitev pravic zaposlenih. Prav gotovo pa se občasno nehoti pojavijo kakšne »sporne« zadeve, za katere pa se je doslej našla primerna rešitev.

Če se primerjamo z nekaterimi v Sloveniji, lahko vidimo, da smo v dobrem položaju. Imamo redno delo, redne plače, regres, različne ugodnosti. Se strinjaš?

J. K.: Prav gotovo, čeprav menim, da si delavci zaslužijo še kaj več.

V. Š.: V primerjavi z drugimi gospodarskimi družbami smo glede tega res lahko zadovoljni. Glede ponujenih različnih ugodnosti, kot so plavanje v Termah Ptuj, dan za zdravje ipd., pa lahko rečem, da jih zaposleni vse premalokrat znamo izkoristiti. Žalostno je danes gledati vse to, kar se dogaja po drugih podjetjih, ko se morajo delavci boriti za osnovne pravice, ki bi morale biti samoumevne.

Kakšni se ti zdijo medsebojni odnosi v tovarni (med zaposlenimi, med delavci in vodstvom), se med seboj dovolj spoštujemo, si dovolj zaupamo?

J. K.: Menim, da so medsebojni odnosi odraz gospodarskega stanja in da sta spoštovanje in zaupanje na nizki ravni.

V. Š.: Mislim, da so odnosi med zaposlenimi v podjetju na zadovoljivi ravni, prav gotovo pa se razlikujejo po delovnih okoljih. Na to, kakšni so odnosi, pomembno vplivajo delovna obremenjenost, način vodenja, karakter zaposlenih ipd.

Zaupanje med zaposlenimi in vodstvom podjetja ne bi smelo biti vprašljivo, če imamo vsi skupaj pred sabo isti cilj, to je uspešno podjetje in s tem zadovoljni zaposleni.

Tako kot se kaže nezaupanje v družbi do posameznih državnih institucij, se kaže določeno nezaupanje tudi v podjetju. Vendar mislim, da so zaposleni ob pomembnejših odločitvah že večkrat dokazali, da verjamejo oziroma zaupajo vodstvu podjetja.

Kaj bi bilo po tvojem mnenju v Talumu treba spremeniti, izboljšati?

J. K.: Talum je sodobna in »lepa« firma, v kateri pa bi bilo treba bolj ceniti delavce in izboljšati odnos vodij do njih. Popraviti bi bilo treba razmerje med plačami.

Posamezniki imajo izrazito visoka napredovanja, za kar se vedno najde kak razlog, za neposrednega delavca pa velikokrat zmanjka že za minimalno napredovanje, kljub dolgoletnim izkušnjam v tovarni. Zadovoljen delavec dela z veseljem in bolj učinkovito, če prejema pričakovano plačilo za svoje delo. Vse manj delavcev je, ki prihajajo z veseljem na delo, včasih nas je bilo veliko. Zaposleni so apatični in to se prenaša tudi na družinsko življenje, je pa tudi odraz dogajanja v družbi.

Breme gospodarske krize bi morali nositi vsi zaposleni enako, v zadnjem obdobju pa je najbolj udarila po večini delavcev v nižjem plačilnem razredu. Večina zaposlenih nas čuti pripadnost Talumu, zato nas zanima spremljanje tekoče problematike poslovanja, kratkoročna in dolgoročna vizija podjetja, o čemer pa bi morali biti sproti seznanjeni. Tudi tukaj vidim pomembno vlogo Sveta zaposlenih. Kot njegov predsednik si bom prizadeval za te spremembe.

V. Š.: Glede na to, da se razmere v gospodarstvu spreminjajo zelo hitro, je za podjetje zelo pomembno, da se pravočasno prilagaja novim razmeram. Izzivov po spremembah nam tako nikoli ne bi smelo zmanjkati.

Eden izmed izzivov za podjetje bo v prihodnje prav gotovo morala biti notranja organiziranost podjetja, saj moramo vedeti, da se obremenjenost zaposlenih iz leta v leto povečuje, hkrati pa se povečuje tudi njihova starost in z njo povezane težave (zdravstvene, zmanjšana delovna sposobnost ipd.), kar se pri posameznikih že kaže predvsem v obliki stresa. Zato bo slej ko prej treba razmišljati o spremembah v smeri »prilagojenih« delovnih mest za starejše in o racionalnosti opravljanja določenih delovnih nalog, ki niso nujno potrebne.

Za konec bi dejal, da verjamem v našo prihodnost, kakšna bo, pa je predvsem odvisno od nas, saj smo sami odgovorni za to, kar delamo, pa tudi za tisto, česar ne delamo. ▣

Fotografije meseca

Letalski miting. Foto: Miran Jeza.

Reka Sorgue 1. Foto: Brigita Ačimovič.

Pogled iz Strelovca. Foto: Lidija Kosi.

Reka Sorgue 2. Foto: Brigita Ačimovič.

POSTANEK

Vrvohodka

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V teh dneh, ko je na ptujskem jezeru ugasnilo človeško življenje in so se v časopisih vrstile tragedije, saj so življenja ugašala kot sveče na dežju, sem se upravičeno vprašala, kakšna je teža življenja. Izobilje nam je dalo občutek, da smo nepremagljivi in nesmrtni. Vsaj tako se obnašamo, dokler gospa nesreča ne potrka na naša vrata, z namenom, da nam pokaže, po kako krhki in tanki črti življenja hodimo. Vedno več je ljudi, ki se objestno spogledujejo z usodo in stavijo svoj kovanec sreče na prepričanje, da jim nekaj kilometrov več, prehitevanje, hoja po robu življenja in drugi nesmisli ne morejo do živega, po drugi strani pa na drugem koncu ulice živi dekle, ki vsak dan vstane in se razveseli malenkosti, iz preprostega razloga, ker je samo zanjo vstal nov dan in ker lahko vdihne in izdihne svojo sapo. Morda bo tudi danes občutila bolečino ob misli, da je prav ta dan lahko zadnji v njenem mladem življenju. Kakšna je cena njenega dne? Vsakič mi odgovori, da je neprecenljivo. Ne pozna svojega nasprotnika, samo ve, da se imenuje rak in da že nekaj mesecev vrši med njenimi udi. Svoj zadnji kovanec sreče je položila v naročje slehernega dne in prav zaradi tega pogumnega dejanja jo imenujem vrvohodka. Za vse tiste, ki mislite, da vam je v življenju hudo, ker morate jutraj vstati in se boriti z mlino na veter, naj bo tale zgodba v opomin, zanjo, za vrvohodko, pa je to upanje, da je tudi jutri nov dan, ki bo vstal zanjo ...

Z zavezanimi očmi je hodila skozi življenje. Tako kot hodijo vrvohodke v cirkusih. Ljudem je zastajal dih ob vsakem koraku, ki ga je puščala za seboj. Na pomlad je poljubljala cvetove marelic, da bi jih vohala še tja pozno v poletje, ko so se na drevesih narisali sladki plodovi ... Želela je,

da se življenje pretoči vanjo, tako kot se barve pretočijo na platna ... Rada se je naslanjala na okna, ko je dež odnašal jesensko listje in je veter vrtnčil spomine visoko v nebo, da so mehko padali nanjo ... Okna so dišala po zimi in tistih drobnih snežinkah, ki so se topile z dotiki ... Ljubila je svojo izdihano sapo, saj so se okna ob njenem dotiku skrivnostno orosila, nanje je lahko pisala svoje ime. Kako nenavadno je zvenelo

In stene so bile mehka počivališča silhuet ... Z nasmeškom se je sprehodila čeznje in začutila je ječanje sten in neme krike preteklosti, ki so se na čuden način zažrli vanje. Ko so ptice obmirovale in je veter sedel na veje, da se odpočije od življenja ... Takrat je vedela ... da prihaja ... večer ... Takrat je stopala v druge svetove ... Barve so izginile ... Odsanjala je svoj ples smrekovih vejic, pognala se je do

njeno ime, ko so ga izgovarjali tujci, ki so hodili v vštric z njenim življenjem ... Vsak je izbral svojo barvo. Nekateri so njeno ime izgovarjali rdeče, drugi modro ... Smejala se je zvoku svojega imena, ko se je zaletaval skozi njena ušesa vanjo. Oh, kako rada je imela tiste drobne trenutke, tik preden se je sonce odlepilo od horizonta ali pa se pripravljalo, da potone vanj, kot kapljice potonejo v oceane. Ni videla igre senc in svetlobe, a jih je lahko opisala do boleče lepote. To je bila igra, ki jo je igrala ...

zvezd in pustila je, da se kri pretoči ... Odsanjala je vse tja do jutranje kave ... vrvohodka ... slepa od lepote skrivnosti in očarana nad vrtoglavostjo vrvi, po kateri je hodila skozi življenje ...

*»Kako naj povem konec zgodbe? ... Vse, kar sem zapisal do tega trenutka, se je v prvi vrsti spleta-
lo z mojo usodo.«*

(Andrej Hieng, Usodni rob)

Športna dvorana v Kidričevem

Marca letos so v Kidričevem odprli novo športno dvorano, s katero so nadomestili staro telovadnico pri osnovni šoli Borisa Kidriča. Prejšnja dvorana je postala premajhna in neprimerna tudi za osnovnošolce.

DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIC

Ideja oziroma potreba po takem objektu je stara že več kot deset let. Tako rekoč vse zasedbe občinskega sveta so razpravljale o gradnji. Ker je ustanoviteljica šole občina, je bila gradnja športne dvorane tudi v njenih rokah. »Politika« se je morala odločiti, kakšna naj bo po velikosti in namembnosti. Odločitev o gradnji večnamenske dvorane se je zdela najprimernejša. Dvorana sicer presega potrebe osnovne šole po izvajanju športne vzgoje, kraju pa prav gotovo daje novo dimenzijo v njegovem športnem in kulturnem življenju. Športno dvorano v Kidričevem so začeli graditi leta 2009. Takrat so podpisali pogodbo in začeli gradbena dela.

Sredstva za gradnjo je občina pridobila tudi od Ministrstva za šolstvo in šport. Teh sredstev je bilo za dva milijona evrov, od tega pa 85 odstotkov ali 1,7 milijona evrov pridobljenih od Evropske unije (EU). Gre seveda za Evropski sklad za regionalni

razvoj (LIGO!). Država je torej prispevala 15 odstotkov ali 300.000 evrov.

Naložba v dvorano skupaj z opremo je bila vredna okoli 5,265 milijona evrov, kar pomeni, da je razliko ali 3,265 milijona evrov pokrila občina Kidričevo iz proračuna. Ob takih prilikah se vedno pojavi vprašanje, ali je bila taka gradnja sploh potrebna in v kakšnem obsegu. Ali bi ta denar lahko porabili za kaj drugega? V Sloveniji je veliko občin, ki veliko trošijo. Mnoge med njimi tudi za manj koristne ali nekoristne stvari. Župani si gradijo občinske palače, asfaltirajo

ceste po poljih in take stvari. Pri tem pa seveda zapravijo veliko denarja. Tudi v Kidričevem so se nekateri spraševali o primernosti gradnje športne dvorane. Posebej še, ker stoji podobna že v Cirkovcah. Mislim pa, da so se vprašanja popolnoma polegla, ko je bila dvorana predana svojemu namenu. Naselje Kidričevo in z njim vsa občina sta s tem objektom pridobila veliko. Zaradi njegove večnamenskosti se bo lahko tu dogajalo marsikaj. Seveda pa je vse odvisno od spretnosti ponudnikov različnih možnih aktivnosti v dvorani.

Projekte za gradnjo je izdelala družba Arhitektura, d. o. o. Glavna projektantka je bila arhitektka Mojca Gregorski, ki je v Kidričem projektirala tudi otroški vrtec.

je to dosegla tako, da je zgradbo »potopila« v zemljo. Raven parкета na glavnem igrišču je kar 4,5 metra pod ravnijo okoliškega terena. Tako se stavba ne dviguje nad staro zgradbo šole in ostaja veliko pod drevesi sosednjega gozda. Tudi okolica je zgledno urejena. Sploh je na območju osnovne šole nastal lep in urejen kompleks, ki poleg nove športne dvorane zajema še nov otroški vrtec in urejeno parkirišče.

Gradnja športne dvorane je potekala brez večjih zapletov. Projekt je na strani občine vodil Igor Premužič. Kot povsod v slovenskem gradbeništvu – lahko bi rekli, da prav posebnem – se je pojavilo veliko dodatnih del, ki pa niso bistveno vplivala na gradnjo in rok dokončanja.

Izvajalka del je bila družba Granit, d. o. o., iz Slovenske Bistrice, opremo pa je dobavil Elan iz Begunj. K opremi pravzaprav spada vse: koši, gimnastična orodja, kot so gredi in koze, namiznoteniške mize, dvoranske pregrade, plezalna stena, tribuna itd.

Objekt je izredno lep in zelo dobro umeščen v prostor. Vsaj meni se zdi, da se zelo sklada s staro osnovno šolo. To mu omogoča enostavnost: »siva škatla«, ki nikakor ni agresivna niti do starega objekta niti do bližnjega gozda, predvsem pa ne dominira nad drugimi objekti. Arhitektka

Dvorano so zgradili januarja 2011, februarja 2011 pa je objekt dobil uporabno dovoljenje. Od tega trenutka naprej se tudi uporablja. Za vse v dvorani skrbi in je odgovoren Radovan Pulko, ki ureja vse potrebno, da aktivnosti nemoteno potekajo. Lastnica objekta je, kot rečeno, občina. In prav ona bo morala tudi skrbeti za to, da bo dvorana čim bolj izkoriščena, da se bo v njej vedno kaj dogajalo in da bo morda prinašala tudi kak zaslužek.

Na drugi strani lahko zapišemo, da so dvorano zgradili občani. To pa pomeni, da je namenjena

»/.../ »siva škatla«, ki nikakor ni agresivna niti do starega objekta niti do bližnjega gozda, predvsem pa ne dominira nad drugimi objekti.«

predvsem njim. Ali pač nam. Dvorana Kidričevo, tako je objektu ime, je večnamenska. Služi lahko športnim prireditvam, športnim spektaklom, rekreaciji, kulturnim prireditvam in tudi zabavam. Mogoče se lepše sliši zabavnim prireditvam, kot so vate, maturantski in drugi plesi in tako naprej. Primerna je za koncerte, za gledališke in druge predstave.

V njej bodo mogoče nekoč trenirali različni športniki. Možna je tudi povezava z Nogometnim klubom Aluminij. Najbrž ni narobe, če rečem, da v dvorani lahko poteka tudi kako prvenstvo, vsaj na državni ravni. Eno takih se je že zgodilo, in sicer državno prvenstvo v streljanju. Strelišče je namreč moderno

Kidričevem lahko vidimo vrhunske košarkaše, ki igrajo v najboljših ligah po svetu.

Dvorana nudi tako rekoč vse. V osnovi torej športne, kulturne in zabavne prireditve. In v njej je veliko možnosti za rekreacijo, pri kateri lahko sodelujejo prav vsi občani, seveda pa tudi drugi. Občina je pripravila cenik za športno vadbeno dejavnost, ki ga bo v začetku septembra še dopolnila in spremenila. Lahko pa iz njega razberemo, kaj vse je na voljo. V začetku ponujajo najem dvorane za različne treninge oziroma rekreacijo. Najamete lahko celo dvorano, dve tretjini ali eno tretjino, lahko tudi malo (plesno) dvorano; tu je treba povedati, da se dvorana s posebnimi pregradnimi stenami lahko

Kaj športnega lahko počnemo v dvorani? Lahko igramo košarko, odbojko, nogomet, rokomet, namizni tenis in badminton. Lahko plezamo po plezalni steni. Lahko se gremo tudi fitness. V sedanjem ceniku so navedeni tudi oprema in rekviziti. V prihodnje bo to najbrž zajeto v ceni najema. Vsaj jaz sem to tako razumel. Ni namreč logično, da če prideš na primer igrati namizni tenis, moraš plačati še mizo. Saj si je ne moreš prinesiti s seboj, kot na primer košarkaško žogo ali loparje za badminton.

Ne vem, kako bo z drugo opremo, kot so mize in stoli za prireditve, ali z najemom semaforja, reporterske kabine, ozvočenja, zaščitnih talnih plošč itd. Pa to sedaj ni pomembno. Poča-

kajmo do septembra, pa bomo videli. Važno je le, da lahko v dvorani in preostalih prostorih počnemo marsikaj. Marsikaj dobrega in koristnega.

Ne smemo pa pozabiti, da je po stenah dvorane veliko prostora za oglaševanje. Talum, Vital in Revital so v dvorani na tak način že prisotni.

Naj ponovim. V začetku septembra bo sprejet nov, spremenjen cenik. Ponudili bodo 90-minutne termine za najem dvorane ali njenih delov (doslej so bili 60-minutni), v kar pa ne bo zajeta izposoja opreme. Po potrditvi cenika bodo zbirali vloge za najem dvorane. ■

opremljeno in omogoča elektronsko spremljanje rezultatov. Morda je, vsaj po mojem mnenju, premalo prostora za gledalce. Vsi našeti prostori, igrišča, garderobe in preostala infrastruktura pa so, se mi zdi, zelo primerni za vse vrste treningov, tudi za najzahtevnejše športnike. Posebej še v povezavi s Ptujem in hotelom Primus.

Zelo pomembno se mi zdi, da lahko v dvorani vidimo slovenske vrhunske športnike. Tako smo si ob koncu julija v dvorani lahko ogledali prijateljsko košarkaško tekmo med Slovenijo in Makedonijo. In dobro je, da tudi v

razdeli na tretjine. Na razpolago sta še gimnastični studio in strelišče. Slednje je menda bolj namenjeno strelskim društvom kot posameznikom. Cena posameznega najema je odvisna od »pripadnosti«, starostne skupine in časa. Prednost in s tem tudi nižjo ceno najema imajo društva s sedežem v občini Kidričevo. Nižje cene imajo tudi osnovnošolci in potem srednješolci. Odrasli so pri cenah uvrščeni v najvišjo kategorijo. Najdražji so termini od 18. ure naprej. Bistveno več pa plačajo uporabniki dvorane, ki niso iz občine Kidričevo.

»Dvorana nudi tako rekoč vse. V osnovi torej športne, kulturne in zabavne prireditve. In v njej je veliko možnosti za rekreacijo, pri kateri lahko sodelujejo prav vsi občani, seveda pa tudi drugi.«

Športna dvorana Zagon peči

FOTO: SRDAN MOHORIČ, DARKO FERLINC

Kuhajmo skupaj ... v poletnih dneh

Poleg tega, da vodim gostinstvo v restavraciji Pan, pripravljam tudi kuharske specialitete v oddaji Kuhajmo skupaj. V poletnih mesecih smo združili prijetno s koristnim in tri oddaje posneli v restavraciji Pan v Kidričevem. V oddaje smo povabili zanimive goste: od dobaviteljev vsega potrebnega za restavracijo do gostov iz tujine.

VLADO PIGNAR

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Da je kuhanje stara modrost, ki so jo uporabljale civilizacije celo zgodovino, vemo. Vemo pa tudi, da živimo v času, ko nam hrane ne primanjkuje, in prav to dejstvo nam daje priložnost, da iz te modrosti naredimo še več. Če le želimo in če delo ne postane rutina. Da to, kar delamo, ni samo »služba«, ampak nekaj, kar te notranje napolni, bogati, je izziv in še kaj. Ohraniti moramo užitek že ob sami misli na pripravo hrane, pri pripravi in seveda pri uživanju jedi.

Sodobni pristopi, tehnologija, mešanje kuhinj sveta in lastni pečat se pri jedeh zaznajo tako v videzu in okusu kot na krožniku. Kuhar naj bi bil svojevrsten umetnik. Sestavljati mora okuse med živili in začimbami, upoštevati načine rezanja in drugo mehansko obdelavo, si pomagati z dopolnilnimi kuharskimi postopki in pravilno izvesti toplotno obdelavo. Velikokrat ima vse to v glavi, ko pripravlja jed, vendar je rezultat včasih nekoliko drugačen, kot je pričakoval. Z

živili je priprava končnega izdelka bistveno drugačna kot pri drugih surovinah. Tu se nam dogaja, da izjemno težko dosežemo popolnoma enak končni izdelek – jed. Zato kuharji zelo poudarjamo kakovost živil, iz katerih lahko pripravimo kakovostne jedi. Sodobne tehnologije živilske industrije na trg postavljajo vedno nove izdelke, polizdelke, polpripravljene jedi ali celo gotove jedi. V pomanjkanju časa nam to lahko pomaga. Manjši delež teh izdelkov lahko uporabljamo, vendar ne preveč. Okus pravi goveji juhi naj poleg govedine in govejih kosti dajo tudi sveže korenje, sveža čebula, por, zelena, peteršilj s korenino, paradižnik in še kakšna sezonska zelenjava. Takšnega pristopa ne bodo cenili le pravi poznavalci jedi – gurmeji in gurmani, ampak tudi vsakodnevni jedci, ki cenijo kakovost pripravljene hrane in jo tudi poznajo in prepoznajo. Imam občutek, da imamo Slovenci radi hrano, da veliko ljudi rado kuha, ne glede na to, s čim se ukvarjajo, in da imamo veliko tradicionalnih jedi. To potrjuje tudi naše sodelovanje z različnimi posamezniki in SIP

TV. Osnovne lastnosti posameznika, kot so doslednost, natančnost, kombiniranje sestavin ..., nam pri tem izredno pomagajo, hkrati pa so to lastnosti, ki nam pomagajo pri vsakodnevnem življenju. Vedno znava me presenetijo posamezniki, ki so z nami v ekipi s svojim navdušenjem in znanjem, kar hkrati pomeni, da bi morali tisti, ki se s tem strokovno ukvarjamo, stroko še bolj razvijati in se iz dneva v dan učiti. Sam sem po koncu svojega izobraževanja menil, da s formalnim spričevalom tudi nekaj znam. Sčasoma pa sem ugotovil, da se s tem izobraževanje komaj začne. Res pa je, da po določenem času že moramo vedeti, da če pri izobraževanju pridobimo vsaj en nov podatek, ki ga lahko uporabimo v praksi, pomeni to veliko. Formalna drža nam tu nič ne pomaga, lahko nas le ovira. Bi radi kuhali z nami, slišali kakšno skrivnost kuharskih mojstrov? Da boste potem tudi vi skuhalih kaj izjemnega doma? Izpolnite kupon in ga pošljite na naslov restavracije Pan. ▣

Sodelujem v oddaji »Kuhajmo skupaj«
v restavraciji Pan

Prijavni kupon

Ime in priimek

Telefon

E-pošta

Izpolnjen kupon pošljite v restavracijo Pan do 29. 8. 2011.

Žrebanje izbrancev za sodelovanje v oddaji bo 30. avgusta na terasi restavracije Pan, ko bomo skupaj kuhali specialitete iz gob. Izbrani gost bo sodeloval v oddaji »Kuhajmo skupaj« v drugem tednu septembra 2011.

Prostranstvo narave kot veliko platno

JERNEJ FORBICI, akademski slikar

FOTO: ČRTOMIR GOZNIK,
BORIS VOGLAR

V času 9. Festivala sodobne umetnosti Art Stays na Ptuju, ki je potekal v času od 22. julija do 5. avgusta in katerega razstave si lahko ogledate na več kot petnajstih razstaviščih do 5. septembra, sta umetnika Jaša in Nemanja Cvijanović izvedla dve umetniški deli v sodelovanju s tovarno Talum in podjetjem Silkem. Slovenski umetnik Jaša je v petek, 29. julija, na zaprtem odlagališču rdečega blata, na »haldi«, s pomočjo traktorja in velike kosilnice izvedel delo z naslovom Help Us. Gre za več kot 200 metrov dolg napis, ki je na

zgornjem delu odlagališča. Umetnik je o svojem projektu povedal: »Risanje na veliki površini je bilo vedno velik del otroških sanj. Predstavljajte si, da lahko rišete na hribu in pretvorite prostranstvo narave v platno; predstavljajte si, da poletite in si umetnino bolje ogledate, jo doživite kot celoto. Na to delo gledam kot na svež piš velikosti in slave, ovit v brezskrben čas.« Tako je ob koncu festivala fotograf Črtomir Goznik poletel s pilotom Albertom Benejem in ovekovečil likovno delo, ki bo

Don't Fuck with Social Democracy. Foto Boris B. Voglar.

Help us. Foto Črtomir Goznik.

počasi izginilo v zelenju odlagališča.

Dan prej smo s hrvaškim umetnikom Nemanjo Cvijanovićem in tehnikom ptujskega gledališča Simonom v spremstvu četice radovednih obiskovalcev v poznih večernih urah obiskali tovarno z namenom, izvesti performans Don't Fuck with Social Democracy (Ne se zabavaj s socialno demokracijo). Cvijanović si je zamislil močno rdečo osvetlitev starih stavb tovarne kot zaključek svojega projekta,

odprtega teden dni prej v ljubljanski galeriji ŠKUC. Res smo s pomočjo reflektorjev osvetlili nekaj stavb in fotograf Boris B. Voglar je ovekovečil te čudovite nočne prizore. V ponedeljek, 1. avgusta, smo odprli razstavo fotografij performansa v razstavišču knjižnice Ivana Potrča na Ptuju.

Zahvaljujemo se tovarni Talum za pomoč pri izvedbi projekta. Prav tako hvala tudi podjetjema Silkem in Vargas Al.

NK ALUMINIJ

Športni park NK Aluminij – pripravljalna baza tujih klubov

TONI PERNAT

FOTO: ARHIV NK ALUMINIJA

V današnjem prispevku bom na kratko predstavil aktivnosti kluba v tako imenovanem poletnem premoru. S športnimi tereni in objekti je tako kot z našimi hišami ali stanovanji, treba jih je redno vzdrževati, ne glede na to, ali v njih stanujemo ali ne. Da vsaj malo pokrijemo del stroškov vseh rednih, tekočih, predvsem pa obveznih del na terenih, napravah in objektih našega športnega parka, smo že pred nekaj leti začeli gostiti tuje klube, ki imajo v poletnih mesecih premor med sezonami in so v fazi priprav. Poznavalci nogometnih lig vedo, da se tekmovalne sezone začenejo in končujejo različno, da so dolžine premorov med prvenstvi različne, da imajo določene države trenutno premor med prvim in drugim delom prvenstva (npr. ruska 1. liga) in še bi lahko našteval. Kakor koli že, klubi, ki gostujejo pri nas, in njihova koncentracija so odvisni ravno od prej navedenih razlogov.

Začetek ni bil enostaven, pravzaprav sploh ni bil možen, vse dokler na Ptuju ni začel obratovati hotel Primus, ki edini v širši okolici izpolnjuje pogoje in za-

Avtobus znamenite Valencije

Na treningu

dovoljuje zahteve, ki jih imajo športne ekipe iz tujine. Ko nam je uspelo sestaviti kompletno ponudbo, na eni strani odlični hotel s svojo ponudbo in na drugi strani NK Aluminij z zmeraj odlično pripravljenimi športnimi tereni ter drugo infrastrukturo, so se začele pojavljati tudi tuje agencije, ki se ukvarjajo z organizacijo priprav »nogometnih velikanov«. Namerno sem uporabil ta izraz, saj sem pogosto opazoval delo in priprave naših prvoligaških ekip, ki pa so v primerjavi s tujimi klubi resnično na amaterski ravni. Kar se tega tiče, še ena zanimivost. Zasebni kapital »novodobnih naftnih, plinskih in drugih tajkunov« v državah, kot so Azerbajdžan, Ukrajina, Gruzija, Romunija, Bolgarija, Poljska ... (klubi iz teh držav so bili tudi pri nas), je iz nekdaj »vaških« klubov, ki smo se jim posmehovali, naredil bogate nogometne velikane z vrhunsko organizacijo in zavirljivo infrastrukturo, predvsem pa konku-

renčnimi ekipami, ki v evropskih tekmovanjih že opazno mešajo štrene nekdanj nedotakljivim klubom iz nogometno tradicionalnih držav (Nemčija, Italija, Španija ...).

Prvi tuji klub, ki se je pred tremi leti odločil, da kar tri tedne preživi na Ptujju in trenira v Kidričevem, je bil FC Inter Baku iz Azerbajdžana. Da je bil z razmerami za bivanje in treniranje zelo zadovoljen, potrjuje dejstvo, da se je k nam vrnil tudi naslednje leto, prav tako za tri tedne. Tako lani kakor tudi letos sta pri nas gostovala še FC Sibir iz Novosibirska in angleški drugoligaški klub Reading FC. Še posebej si bomo zapomnili gostovanje našega reprezentančnega kapetana Roberta Korena in njegovega takratnega kluba West Bromwich Albion (WBA) z nekoč znanim igralcem in sedaj trenerjem Robertom di Matteom na čelu, ki je bil naš gost 10 dni. V lanski sezoni smo imeli prilžnost in čast gostiti zagotovo

enega največjih evropskih klubov, španskega velikana FC Valencia. Zame je bilo to devet sicer delovno napornih, vendar kljub temu nepozabnih dni. Ko v športni park pride 35 svetovno znanih igralcev, ki jih na vsakem koraku in ob vsakem gibu spremlja 30-članski strokovni štab in kar 20 španskih novinarjev in TV-ekip, potem to zagotovo ni kar tako. Veliko si vas je treninge te ekipe tudi ogledalo, saj so nam to zaradi dobre organizacije in obnašanja ljudi tudi dovolili. Za tiste, ki tega takrat niste izkoristili, pa naj povem, da je treninge vsak dan spremljalo približno 100 do 150 ljudi, vse dni pa tudi praktično vsi prvoligaški in drugoligaški trenerji; večino treningov je s svojim pomočnikom Miklavičem spremljal tudi selektor slovenske reprezentance Matjaž Kek. Sicer pri nas niso odigrali nobene tekme, smo si pa lahko njihov nastop ogledali na stadionu Arena Petrol v Celju. Na osnovi njihovih izjav lahko brez zadržkov zapišem, da so bili s pripravami v Kidričevem in na Ptujju zadovoljni in da bodo še prišli, če jim bo to uredila njihova agencija. Letos smo prvič gostili ekipo iz Turčije, in sicer prvoligaša FC Istanbul, prvič pa so znoj v našem športnem parku preivali tudi igralci ukrajinskega FC Zorya, prav tako člana elitne državne lige. S športnimi tereni in našo gostoljubnostjo so bili zadovoljni tudi igralci in strokovno vodstvo ekipe Zestafoni iz Gruzije, pa Polonie iz Varšave, Dinama iz Bukarešte in še nekaterih klubov.

Sodelovanje s športnim centrom Arena na Mariborskem Pohorju, ki se ukvarja izključno z nastanitvijo in organizacijo treningov tujih ekip, nam omogoča organizacijo mednarodnih prijateljskih tekem, ki se odvijajo na našem glavnem igrišču. Te poslovne vezi so našemu članskemu moštvu v času letošnjih priprav omogočile odigrati tekme na domačem igrišču v Kidričevem z nasprotniki, kot so OFK Beograd (Srbija), Hapoel Haifa (Izrael), Inter Zaprešič (Hrvaška), FC Sibir (Rusija), Lokomotiva Zagreb (Hrvaška), Arsenal Kijev

(Ukrajina) in Rapid (Moldavija), od nasprotnikov v zadnjih dveh letih pa naj omenim le FK Crvena zvezda (Srbija), Leicester City (Anglija), Polonia (Varšava), Hajduk Split (Hrvaška). Z igranjem takšnih tekem so si naši fantje zagotovo nabrali nekaj mednarodnih izkušenj, do katerih drugoligaški igralci drugih klubov težko pridejo, zagotovo pa so s takšnimi tekmami zadovoljni tudi gledalci, ki jih običajno spremljajo v večjem številu kot pa, žal, naše ligaške.

Gostovanja tujih ekip v našem športnem parku so za letošnje leto verjetno končana, kar pa ne pomeni, da je končano tudi delo na tem področju. Skoraj vsak teden nas obišče kakšna agencija s predstavniki klubov, mi pa se trudimo v najboljši luči predstaviti naš športni park in infrastrukturo v celoti in tako pridobiti potencialne goste za naslednje poletje. Pri tem je najbolj zagnan prav hotel Primus s Ptujja, sledijo pa mu agencije, kot so Team Sports Camp iz Murske Sobote, agencija Football World iz Varšave, Public Sport iz Celovca in še nekatere iz Nemčije, Španije in Turčije. Zaradi vsega zapisanega lahko mirno izjavim, da smo športna institucija, ki je že vpisana in znana na evropskem nogometnem zemljevidu in ki prispeva velik delež k prepoznavnosti našega kraja, naše občine in Slovenije v celoti.

Seveda pa smo kot NK Aluminij pri dajanju terenov v najem omejeni. Kot sem uvodoma zapisal, si s tem pokrijemo manjši del stroškov, ki bi jih imeli tudi, če bi bili tereni v poletnem premoru prazni. Igrišča je treba redno zalivati, kositi, gnojiti, objekte je treba čistiti in vzdrževati. Vse navedeno je treba pripraviti za dan, ko ponovno pridejo »naši«, in ti so prioriteta, ki si zasluži enake razmere, kot jih nudimo tujcem. In število teh »naših« se vedno giblje okrog številke 250, kar nas veseli, na kar smo ponosni in zaradi česar vse skupaj delamo. Tako je bilo, tako je in tako mora tudi ostati.

V naslednji številki se bomo lotili nove tekmovalne sezone, do takrat pa lep pozdrav iz NK Aluminij. □

Kako preprečimo lastno izgorelost?

V medijih nas nenehno opozarjajo, kako pomembna je ustrezna zaščita pred soncem, ki nas lahko močno opeče in povzroči kar nekaj preglavic. V tem članku pa se bomo posvetili drugačni vrsti »opeklin«, takim, ki so povezane s stresom, njihove posledice pa so lahko veliko hujše kot posledice sončnih opeklin. Gre za tako imenovano izgorelost.

Po podatkih različnih raziskav je izgorelost enako pogosta pri moških in ženskah, ne glede na starost in vrsto dela. Pred izgorelostjo torej ni varen nihče. A kaj sploh je izgorevanje?

KATJA ŠTANDEKER
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Izgorevanje je proces izčrpavanja na duševnem, telesnem in čustvenem področju, ki lahko privede do stanja adrenalne izgorelosti. Če se človek na utrujenost ne odzove s počitkom, telo samo poskrbi zanj z zlomom. Takrat človek ni sposoben delati in sprejemati odločitev, običajno po cele dneve prespi, temu pa se pridružujejo še drugi telesni in psihični simptomi.

Izgorelost je lahko posledica stresa, a je vseeno ne smemo enačiti z njim. Ljudje v stresu si lahko predstavljajo, da se bodo stvari uredile, če bodo zdržali pritiske in vzeli stvari v svoje roke. Izgoreli ljudje so potrti, popolnoma brez energije in vdani v usodo. Stresa se običajno zavedamo, za izgorelost pa ni nujno, da jo opazimo. Poudariti je treba, da se izgorelost ne pojavi kar čez noč. Posameznik običajno izgoreva več let, preden se pojavi izgorelost.

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj
Kohezijski sklad
Evropski socialni sklad

Stopnje izgorevanja

1. Medeni tedni. Oseba se dokazuje z delom. Zaradi preobilice dela je utrujena in začne dvomiti vase. Namesto da bi se spočila in si vzela odmor, dela še bolj zavzeto, zato sledi druga faza.

2. Izčrpanost. Oseba ignorira občutek kronične utrujenosti in še dalje veliko dela. Ta faza lahko traja tudi več let. Pojavijo se lahko: telesne bolečine, cinizem, napadi hitrega bitja srca, razdražljivost in občutki krivde, žalost, depresivni občutki, prebavne motnje, motnje spanja ...

3. Ujetost. Oseba je razdražena, ker vloženemu naporu ne sledi pričakovana nagrada. Ob tem se pojavljajo izčrpanost in dvomi v lastne sposobnosti. Raste število simptomov in njihova intenzivnost. Stopnja lahko traja leto do dve. Pojavijo se: upad energije, nihanje krvnega tlaka, glavoboli,

čustvena nestabilnost, odtujenost od bližnjih, samomorilne ideje...

4. Izgorelost. Posameznik doživi zlom tako na telesnem kot na duševnem področju. Po zlomu običajno popolnoma spremeni svoje vrednote in svoj življenjski slog.

Kako lahko preprečite izgorevanje?

Najprej morate ugotoviti, ali so za izčrpanost odgovorne previsoke zunanje zahteve ali vaša pretirana delavnost. Če so na delovnem mestu preobremenjeni vsi, potem so najbrž krive zunanje okoliščine (organizacija dela), če pa so preobremenjeni le nekateri ali morda predvsem vi sami, potem je vzrok najbrž v vas samih. Če so vaše sposobnosti in spretnosti za vaše delovno mesto ustrezne, izčrpanost verjetno izhaja predvsem iz vašega odzivanja in ravnanja.

V večletni raziskavi slovenskega Inštituta za razvoj človeških virov iz leta 2010 so ugotovili, da je pri več kot polovici izmed skupno 2700 udeležencev moč opaziti znake izčrpavanja. Od tega jih dve tretjini izgoreva, tretjina pa je delovno izčrpanih. Vendar delovne izčrpanosti ne smemo enačiti z izgorevanjem. Delovna izčrpanost je sicer tudi posledica občutka frustriranosti in lahko vodi v različne bolezni, povezane s stresom, ne pa do zloma, ki je značilen za izgorelost.

V okviru Projekta za obvladovanje stresa si lahko v primeru kakršnihkoli težav pomagata z brezplačnim svetovalnim telefonom. Vi ali vaši družinski člani. S klicem na telefonsko številko 080 54 50 lahko govorite s profesionalnim svetovalcem, ki vam nudi strokovno in zaupno pomoč ter vam pomaga pri reševanju vsakodnevnih težav na delovnem mestu ali v zasebnem življenju. Pokličete lahko vsak delovni dan med 8.00 in 18.00 ter v soboto med 8.00 in 12.00.

Zato bi bilo smiselno najprej pogledati, kako ravnajo tisti, ki niso preveč izčrpani, in se poskušati zgledovati po njih.

Izgorevanje lahko preprečite tudi z upoštevanjem spodaj naštetih predlogov. Izberite dejavnosti, ki se skladajo z vašo osebnostjo, željami in izkušnjami, saj boste tako še uspešnejši pri preprečevanju izgorevanja.

- **Vsak dan si vzemite čas za odmor.** Ne dovolite, da vas delo »posrka« vase. Poskrbite za dovolj prostega časa, počitka, prijateljske pogovore in dejavnosti, ki vas veselijo. Oddahnite si od tehnologije in določite čas v dnevu, ko boste ugasnili telefon in računalnik ter uživali v miru in tišini. Pojdite v naravo in prisluhnite zvokom narave, saj vas bodo pomirili.

- **Zavedajte se stresnih situacij pri delu in vplivajte nanje.** Ugotovite, kaj je za vas na delovnem mestu najbolj stresno, in razmislite, kako bi lahko vplivali na te situacije. Naučite se spopadati s pritiski in znova razmislite o ciljih, ki ste si jih zastavili, saj so morda previsoki.

- **Zaščitite sebe.** Najdite pravo mero, do katere se še lahko žrtvujete za druge, ne da bi pri tem sami trpeli. Naučite se reči »ne« in določite meje, kar pomeni, da ni treba v ničemer pretiravati.

- **Poiščite in tudi sami ponudite medsebojno pomoč.** Do ljudi bodite spoštljivi, odprti, iskreni in prijazni, saj je to osnova za dobre medosebne odnose, ki so zelo pomembni tako v poklicnem kot zasebnem življenju. Pomembno je, da imate krog ljudi, na katere se lahko obrnete po pomoč.

- **Načrtno in redno se ukvarjajte z dejavnostmi, ki vas sproščajo.** Prosti čas izkoristite za telesno dejavnost, hobije, druženje z ljudmi, ki vas podpirajo in vam pomagajo. Poskusite kaj novega, kar ste si vedno želeli, pa si za to niste vzeli časa.

- **Poskrbite za usklajen življenjski ritem.** Dan začnite umirjeno, s

sproščujočim ritualom. Hodite spat ob približno isti uri, pred spanjem se odpovejte cigareti, kavi, alkoholu..., saj to pokvari kakovost spanca. Pred spanjem se lahko sprostite tudi z uporabo katere izmed vaj sproščanja (npr. dihalne tehnike, vizualizacija ...).

- **Poskrbite za zdravo prehrano.** Pojejte dovolj sadja in zelenjave, spijte dovolj vode ali nesladkanega zeliščnega čaja. Preslana hrana, sladkarije, alkohol in kava vaše telo še dodatno oslabijo. Čez dan pojejte pet manjših obrokov in pazite, da jeste počasi.

Najpomembnejša je preventiva – prisluhnite sebi in vzemite si čas zase zdaj, ne takrat, ko že zbolite.

Kadar začnete delovne in življenjske okoliščine doživljati kot obremenjujoče ter ob tem opazite še znake izčrpanja, preverite, ali gre pri vas za delovno izčrpanje ali izgorelost. Pri tem vam lahko pomaga svetovalec na brezplačni telefonski številki 080 50 54. Svetovalni telefon lahko pokličete tudi v primeru kakšnih drugih težav, ki jih imate pri delu ali v zasebnem življenju. Prijazni svetovalci vam bodo prisluhnili in vam pomagali najti rešitev. Vse, kar boste povedali, ostane samo med vami in svetovalcem.

Viri

Bilban, M. (2007). Izgorelost.
Koprivnikar, M. (2009). Poklicna izgorelost, bolezen sodobnega časa.
Mauer, P. (2010). Pretiravanje do izgorelosti.
Šorl, M. (2011). Sindrom izgorelosti – bolezen pridnih ljudi.

Operacija delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti, prednostne usmeritve Pospesevanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti.

KRIŽANKA

SLOVARČEK: VARI – polopica z Madagaskarja, ILUVIJ – sloji prsti, ki so naplavljeni v kraških jamah, HORAK – slovenska pianistka (Marina, 1944), ČANG – kitajsko pivo iz riža, ARNULF – karantanski mejni grof, AŠAR – davek na žitnino v stari Turčiji, VRLA – desni pritok južne Morave v Srbiji.

	SESTAVIL: JANKO ŠEGULA 2011	IGRA NA SREČO, TVEGANJE	ŠPANSKI VOZNIK F1 (FERNANDO, 1981)	POLOPICA IZ MADA- GASKARJA	SLOVENSKA PEVKA (MANCA)	4. IN 1. ČRKA ABECEDE	VOLOVSKA VPREGA, JAREM	TIP NEKDANJE OSNOVNE SOLE	GORATA POKRAJINA OB RDEČEM MORJU V SAUDOVI ARABJI			
	JEZIK HAVSOV V NIGERJI											
	GALJI											
						OPIS, OČRT						
						PREBIVALCI ARKTIKE					ŽEBELJ, NAREJEN IZ ZICE	PRILOGE, DODATKI K POGODBAM
	SLOVENSKA PEVKA HORVAT						RIBIŠKA PRIPRAVA					
	ROBERT SABOLIČ			SNOV, GRADIVO, MATERIAL	GRŠKA MATI BOGOV			RAZLIČNA VOKALA	NASPROTJE JANGA			
	TOČKA, V KATERI SE PREMICA DOTIKA KRIVULJE ALI PLOSKVE											
	BORUT SEMLER	KRAJ NA DRAVSKEM POLJU	NASAD OB HIŠI					GLAS PRI KLENKANJU				
			SLOVENSKA PIANISTKA (MARINA, 1944)									
												
									SLOVENSKI ALPINIST (GROŠELJ)			
	GRŠKI LADJAR (ONASSIS)				PREBIVALCI IRSKE				KLOR			
	KITAJSKO PIVO IZ RIŽA				TROPSKO DREVO Z UŽITNIMI PLODOVI							
	OBLIKA MENA TILN											
	ŽENSKA, KI GOVORI EKAVŠČINO											
	HENRY MILLER	AVTORSKA AGENCIJA SLOVENIJE	DESNI PRITOK JUŽNE MORAVE V SRBIJI	KARAN- TANSKI MEJNI GROF					UROŠ LIPUŠČEK	VELIKE MAČKE, KRALJI ZIVALI		
				DAVEK NA ŽITNINO V STARI TURČIJI							FRANCOSKA IGRALKA (MAGALI)	KIT UBIJALEC
												
	FINSKI PISATELJ (ENO)											
												
	RUSKA IGRALKA (SAVINA)											
												
									NASILEN VSTOP			
	SLOVENSKI FILOZOF, MARKSIST IN TEORETIK (1949)								ZADNJA IN 12. ČRKA ABECEDE			
ALUMINIJ	PRIPADNIK INDIJA- NSKEGA PLEMENA ARAVAKOV									JEZIK ČRNČEV BANTU		

Poletna ponudba restavracije Pan

Kupon za 10 % popusta

za en naročen meni ali sladico
(popusti se ne seštevajo)

Akcija velja do konca oktobra 2011.